

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 10.5.2022 г.
SWD(2022) 140 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА
РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО,
придружаващ документи

**РЕГЛАМЕНТ (ЕС) .../... НА КОМИСИЯТА за прилагането на член 101, параграф 3
от Договора за функционирането на Европейския съюз относно категориите
вертикални споразумения и съгласувани практики**

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА Одобряване на съдържанието на проект на
Съобщение на Комисията
Насоки относно вертикалните ограничения**

{C(2022) 3015 final} - {SEC(2022) 198 final} - {SWD(2022) 139 final}

Резюме
Оценка на въздействието, придружаваща преразгледания Регламент за групово освобождаване на вертикални споразумения (VBER) и преразгледаните Насоки относно вертикалните ограничения
А. Необходимост от действия
В какво се изразява проблемът и защо той се разглежда на равнището на ЕС?
Оценката потвърди, че VBER и Насоките относно вертикалните ограничения са полезни инструменти, които улесняват оценката на вертикалните споразумения съгласно антитръстовото законодателство на ЕС. Оценката обаче показва също така, че пазарът се е променил значително след приемането на тези правила, по-специално поради ръста на онлайн продажбите и на новите участници на пазара, като например онлайн платформите. В този контекст в оценката се стига до заключението, че някои области на правилата не функционират добре или достатъчно добре. По-специално е необходимо да се коригира обхватът на защитената област в четири области.   Двойна дистрибуция е положението, при което доставчик продава своите стоки или услуги не само чрез независими дистрибутори, но и директно на крайни клиенти. От една страна, в оценката се посочва, че поради увеличаването на използването на двойната дистрибуция VBER от 2010 г. може да освободи вертикалните споразумения, когато хоризонталните опасения вече не са незначителни, по-специално по отношение на обмена на информация между доставчика и дистрибуторите, както и по отношение на хибридните платформи. От друга страна, в оценката се посочва, че разширяването на обхвата на освобождаването за двойна дистрибуция, така че да бъдат включени търговците на едро и вносителите, може да е целесъобразно.   Задълженията за равнопоставеност изискват дружеството да предлага своите стоки или услуги на своята страна по договора при условия, които са същите или по-добри от условията, при които те се предлагат на трети страни. VBER от 2010 г. обхваща всички задължения за равнопоставеност. Оценката обаче показва, че задълженията за равнопоставеност в търговията на дребно се използват все по-често и че задълженията за равнопоставеност при търговията на дребно между платформите не отговарят непременно на условията на член 101, параграф 3 от Договора и поради това не следва да се ползват от груповото освобождаване.   Ограниченията на активните продажби означават ограничения на способността на дистрибутора активно да се обръща към клиентски групи или територии. Според събраните при оценката доказателства VBER от 2010 г. не е достатъчно гъвкав и ограниченията на активните продажби биха могли да отговарят на условията за освобождаване в допълнителни случаи.   Съгласно VBER от 2010 г. забраната за онлайн продажби се счита за твърдо ограничение. Същият подход се прилага за някои непреки ограничения на онлайн продажбите, като например налагане на по-висока цена на едро на продуктите, продавани от един и същ дистрибутор онлайн, отколкото за продуктите, продавани офлайн („двойно ценообразуване“), или налагане на критерии за онлайн продажби, които като цяло не са равностойни на критериите, наложени за продажби във физически магазини („принцип на равностойност“). Изглежда, че тези ограничения вече не са адаптирани към среда, в която онлайн продажбите са се превърнали в самостоятелен канал за продажби, който вече не се нуждае от същото равнище на специална защита, както преди, докато физическите магазини са изправени пред повишен натиск.
Какво следва да бъде постигнато?
Общата цел на инициативата е да се предоставят на предприятията по-прости, по-ясни и актуализирани правила и насоки, които могат да им помогнат да направят самооценка

на съответствието на техните вертикални споразумения с член 101 от Договора, в среда, променена от нарастването на онлайн продажбите и онлайн платформите, както и да се улесни работата по правоприлагането на Комисията, НОЗК и националните съдилища.

Каква е добавената стойност от действия на равнище ЕС (субсидиарност)?

Принципът на субсидиарност не се прилага, тъй като ЕС има изключителна компетентност в областта на конкуренцията. Тъй като осигурява защитена област от правото на ЕС в областта на конкуренцията, която може да бъде предоставена само на равнище ЕС, VBER предлага добавена стойност в сравнение със съществуващите по-общи и фрагментирани на национално равнище насоки относно прилагането на член 101 от Договора.

Б. Решения

Какви са различните варианти за постигане на целите? Има ли предпочитан вариант или не?

Базовият сценарий за всяка от областите, които са предмет на оценката на въздействието, е да се запазят правилата и насоките на VBER и Насоките относно вертикалните ограничения от 2010 г.

Що се отнася до двойната дистрибуция, при **вариант 1** ще се запази груповото освобождаване за двойната дистрибуция, но с по-ограничен обхват. По-специално при **вариант 1а** освобождаването ще бъде ограничено до случаи, при които съвкупният пазарен дял на страните на пазара на дребно не надвишава 10 %. При **вариант 1б** ще бъдат освободени групово всички аспекти на споразуменията за двойна дистрибуция, с изключение на някои видове обмен на информация. При **вариант 1в** от груповото освобождаване ще бъдат изключени вертикалните споразумения на хибридните платформи. При **вариант 2** груповото освобождаване ще бъде изцяло премахнато за двойната дистрибуция. При **вариант 3** груповото освобождаване ще обхване двойната дистрибуция от търговци на едро и вносители. Предпочитаният вариант е съчетание от варианти 1б, 1в и 3.

Що се отнася до задълженията за равнопоставеност, при **вариант 1** от VBER ще бъдат изключени задълженията за равнопоставеност при търговията на дребно между платформите. Следователно тези задължения за равнопоставеност ще изискват индивидуална оценка съгласно член 101 от Договора. При **вариант 2** от VBER бъдат изключени всички видове задължения за равнопоставеност. Предпочетен е вариант 1.

Що се отнася до ограниченията на активните продажби, при **вариант 1** ще бъдат разширени изключенията, при които тези ограничения са групово освободени. По-специално **вариант 1а** ще позволи комбинирането на различни дистрибуционни системи на една и съща територия. **Вариант 1б** ще позволи на даден доставчик да определи повече от един изключителен дистрибутор на определена територия или клиентска група („споделени изключителни права“). **Вариант 1в** ще позволи на даден доставчик да ограничи активните продажби от страна на своите купувачи, но също и от клиенти на своите купувачи („прехвърляне“). При **вариант 2** даден доставчик може да ограничи активните и пасивните продажби, извършвани от дистрибутори, разположени извън територията, на която функционира селективна дистрибуторска система, на неоторизирани дистрибутори, намиращи се на тази територия. Предпочитаният вариант е съчетание от варианти 1б, 1в и 2.

Що се отнася до непреките ограничения на онлайн продажбите, при **вариант 1** от списъка на твърдите ограничения ще бъде премахнато двойното ценообразуване. При **вариант 2** от списъка на твърдите ограничения ще бъде премахнат принципът на равностойност. Предпочитаният вариант е съчетание от варианти 1 и 2.

Какво е становището на различните заинтересовани страни? Кой подкрепя

отделните варианти?

Всички категории заинтересовани страни приветстваха преразглеждането на VBER и Насоките относно вертикалните ограничения. Мненията на отделните заинтересовани страни се различават в четирите области, които са предмет на оценката на въздействието.

Що се отнася до **двойната дистрибуция**, заинтересованите страни като цяло не подкрепиха вариант 2, при който се премахва изцяло освобождаването за двойната дистрибуция. И обратно, заинтересованите страни от всички категории като цяло подкрепиха вариант 3 за включване на търговците на едро и вносителите в обхвата на освобождаването. Що се отнася до вариант 1а, заинтересованите страни от всички категории не изразиха подкрепа, по-специално поради практическите трудности, до които този вариант би довел. Мненията по отношение на вариант 1б бяха смесени, въпреки че повечето заинтересовани страни изразиха съгласие относно значението на обмена на информация при двойната дистрибуция, но също така относно факта, че това може да породии хоризонтални опасения. НОЗК изразиха особена подкрепа за вариант 1в относно изключването на хибридните платформи от освобождаването.

Що се отнася до **задълженията за равнопоставеност**, вариант 1 беше подкрепен от някои НОЗК, както и от значителен дял онлайн посредници, дистрибутори, адвокатски кантори и бизнес асоциации, представляващи както доставчиците, така и дистрибуторите. Вариант 2 беше подкрепен и от някои НОЗК, една асоциация на потребителите и мнозинството от доставчиците.

Що се отнася до **ограниченията на активните продажби**, вариант 1а беше подкрепен предимно от доставчиците, но породии известни опасения за НОЗК, търговците на дребно и една асоциация на потребителите. Варианти 1б и 1в бяха подкрепени от повечето заинтересовани страни, при условие че за тяхното прилагане бъдат въведени ясни ограничения. Вариант 2 беше подкрепен от заинтересованите страни от всички категории.

Що се отнася до **непреките ограничения на онлайн продажбите**, вариант 1 беше подкрепен от доставчиците, адвокатските кантори, някои дистрибутори и някои НОЗК, докато онлайн посредниците и някои дистрибутори изразиха опасения, които могат да бъдат разсеяни чрез принципа на ограничаване. Вариант 2 беше подкрепен от повечето категории заинтересовани страни.

В. Въздействия на предпочтения вариант

Какви са ползите от предпочтения вариант (ако има такъв, в противен случай — на основните варианти)?

Основната полза от предпочитания вариант по отношение на двойната дистрибуция ще бъде да се намали отрицателното въздействие върху конкуренцията, което може да възникне от обмена на информация при двойната дистрибуция и от хибридните платформи, участващи в двойна дистрибуция. Освен това при този вариант се намаляват разходите за привеждане в съответствие за търговците на едро и вносителите, които участват в двойна дистрибуция.

Що се отнася до задълженията за равнопоставеност, очаква се предпочитаният вариант да намали използването на задълженията за равнопоставеност при търговията на дребно между платформите и съответно да намали отрицателното им въздействие.

Основните ползи от предпочитания вариант по отношение на ограниченията на активните продажби са, че той ще намали разходите за привеждане в съответствие и ще осигури по-голяма гъвкавост на доставчиците за защита на инвестициите, направени от изключителните и селективните дистрибутори.

Що се отнася до двойното ценообразуване и критериите за равностойност, предпочитаният вариант ще доведе до намаляване на разходите за привеждане в

съответствие на доставчиците и до намаляване на разходите на дистрибуторите, ако вече не е необходимо те да изпълняват критерии, които не са подходящи за канала, който използват.

Какви са разходите за предпочитания вариант (ако има такъв, в противен случай — за основните варианти)?

Въпреки че някои ограничения вече няма да бъдат групово освободени, което ще увеличи разходите за заинтересованите страни, които вече няма да могат да разчитат на по-простите правила, предвидени във VBER за самооценката на техните споразумения, други ограничения, които понастоящем са изключени от VBER, ще бъдат групово освободени, което ще намали разходите за заинтересованите страни. Следователно в крайна сметка не се очаква инициативата да увеличи значително разходите за привеждане в съответствие на предприятията. Инициативата също така ще намали разходите чрез опростяване на сложните области на правилата и рационализиране на насоките.

Какво е въздействието върху МСП и конкурентоспособността?

Предпочетеният вариант за **двойната дистрибуция** ще преодолее антиконкурентните ефекти, като същевременно позволява на двойната дистрибуция да стимулира конкуренцията и по този начин ще има положително въздействие върху нея. МСП ще имат полза от предпочитания вариант на практика в същата степен като другите предприятия, тъй като правилата включват ясни и полезни насоки, за да могат да определят кой обмен на информация е изключен от VBER и в кои случаи двойната дистрибуция, включваща хибридни платформи (особено тези без пазарна мощ), няма да породи опасения относно конкуренцията.

Предпочитаният вариант за **задълженията за равнопоставеност** ще окаже положително въздействие върху конкуренцията за предоставянето на онлайн посреднически услуги и следователно за предприятията, включително МСП, които използват тези услуги, за да продават своите продукти. Той ще бъде от полза и за новите или по-малките онлайн посредници, които се стремят да навлязат или да разширят дейността си на пазарите на посреднически услуги.

Що се отнася до **ограниченията на активните продажби**, предпочитаният вариант като цяло ще повиши ефективността на системите за изключителна и селективна дистрибуция (включително за МСП). Тъй като прилагането на споделени изключителни права и прехвърлянето са предмет на ясни ограничения, това също ще увеличи конкуренцията в рамките на една марка.

Предпочитаният вариант по отношение на **непреките ограничения на онлайн продажбите** ще окаже положително въздействие върху конкуренцията, както и в по-общ план върху предприятията и МСП, тъй като ще им позволи да запазят конкурентоспособността си, включително тази на физическите си магазини.

Ще има ли значително въздействие върху националните бюджети и администрации?

Като цяло инициативата няма да има значителни практически последици от гледна точка на оценката, която правоприлагащите органи извършват при прилагането на член 101 от Договора. Това е така, защото тя няма да промени съществено основната структура и рамката за оценката, осигурени от VBER. Освен това инициативата сама по себе си няма да окаже значително въздействие върху националните бюджети.

Ще има ли друго значително въздействие?

Освен прякото въздействие върху предприятията, конкуренцията и вътрешния пазар, се очаква предпочитаните варианти да окажат и непряко въздействие върху потребителите. Очаква се инициативата да доведе до по-голям избор за потребителите поради включването на търговците на едро и вносителите в обхвата на

освобождаването на двойната дистрибуция; засилена конкуренция в рамките на една марка поради споделените изключителни права; по-добро предпродажбено и следпродажбено обслужване поради по-добрата защита на инвестициите на дистрибуторите; повишена конкурентоспособност на физическите магазини и подобрена ефективност на онлайн и офлайн дистрибуцията поради освобождаването на двойното ценообразуване и прилагането на нееквивалентни критерии.

Инициативата засяга и правоприлагащите органи, като намалява разходите за правоприлагане или оказва неутрално въздействие върху тях — в зависимост от съответната област.

Пропорционалност?

Предпочитаният вариант за всяка област от правилата ще бъде пропорционален, тъй като не надхвърля необходимото за коригиране на обхвата на защитената област по VBER.

Г. Последващи действия

Кога ще се извърши преглед на политиката?

Планира се тази инициатива да действа в продължение на 12 години. Междувременно Комисията ще наблюдава функционирането на преразгледаните правила, най-вече чрез собствения си опит в областта на правоприлагането и този на НОЗК; въпросите, свързани с тълкуването, които възникват пред националните съдилища и съдилищата на Съюза, както и неформалните обсъждания със заинтересованите страни. Не по-късно от юни 2030 г. Комисията ще направи преглед на функционирането на преразгледаните правила и ще изготви доклад за оценка *inter alia* въз основа на информацията, събрана чрез непрекъснатото наблюдение.